

ПРОБЛЕМА ЯКОСТІ МЕТАДАНИХ НАУКОВИХ ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК ДЛЯ ПІДТРИМКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Новицька Т. Л.

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ

Практична придатність електронних бібліотек визначається насамперед їх якістю, тобто спектром автоматизованих функцій, спектром додаткових сервісів, а також технічними показниками продуктивності, зручності використання, прийнятності тощо [1]. Ресурсами ЕБ є різноманітні, гетерогенні дані, що об'єднуються в єдиному архіві даних і взаємодіють з відповідними системами в мережі Інтернет. Тому необхідне правильне, злагоджене функціонування всіх сервісів ЕБ.

В науковій електронній бібліотеці національної академії педагогічних наук України (НЕБ НАПН України) зберігаються різноманітні за типом, змістом, форматом і т.п. ресурси, що вимагає спеціального представлення метаданих в єдиному архіві даних. Тому були сформовані єдині вимоги до подання ресурсів у сховище НЕБ для користувачів НЕБ НАПН України.

Завданням є дослідити проблеми якості метаданих в НЕБ НАПН України для підтримки науково-педагогічних досліджень.

Існує поняття «якість метаданих ЕБ», яке розуміють як міру придатності для описання цифрових об'єктів [2]. Для ЕБ якість метаданих є важливим чинником забезпечення доступу до сховища користувачам ЕБ. Низька якість метаданих може призвести до двозначності цифрових об'єктів, не релевантних і суперечливих результатів пошуку, відсутності повноти опису цифрових об'єктів, або навпаки надлишковими даними. Окрім того на семантичному рівні існують проблеми неправильного використання схеми метаданих або семантичної неузгодженості, структурної неузгодженості опису ресурсу, неточним поданням змісту ресурсу тощо.

Розглянемо основні помилки у формі опису метаданих ресурсів ЕБ НАПН України:

1. Потрібно заповнити всі обов'язкові поля форми опису ресурсу. Для кожного типу ресурсу існують відповідні поля форми опису, у які вносяться мінімальний набір метаданих, за якими даний ресурс індексується в мережі Інтернет.

2. Не вносити зайву інформацію у форму опису ресурсу. Наприклад, у поле «Видавець» крім назви видавництва вноситься ще назва міста видання. У поле «Видавець» потрібно вносити тільки назву видавництва.

3. Назва ресурсу повинна бути унікальною, тобто в ЕБ не повинно бути більше ресурсів з такою ж назвою. Але бувають випадки, коли в ресурс, що вже зберігався в ЕБ, внесли правки. В такому випадку потрібно зберегти оновлений варіант як нову версію ресурсу, що пов'язана з попередньою версією ресурсу.

4. Назва ресурсу повинна співпадати з назвою публікації. Якщо дуже велика назва ресурсу, тоді вона не повністю вноситься у відповідне поле форми опису ресурсу. Назва ресурсу повинна повністю відобразитись у полі «Назва» форми опису і не повинна перевищувати 255 символів.

5. Всі поля форми опису ресурсу, в які вноситься текст, повинні заповнюватись нижнім регістром за усіма правилами правопису в реченні.

6. У формі опису анотація до ресурсу повинна бути ідентичною анотації у публікації.

7. Якщо ресурсом ЕБ є розділ, параграф або будь-яка інша частина результату наукового дослідження, то анотацію потрібно написати тільки для того матеріалу, який буде зберігатись у сховищі ЕБ.

8. В ЕБ НАПН України у форму опису потрібно вносити назву ресурсу, анотацію та ключові слова мовою оригіналу, а також українською та англійською мовами.

9. Для типу ресурсу «Стаття» у форму опису ресурсу потрібно вносити тільки назву журналу.

10. Для типу ресурсу «Тези», у формі опису ресурсу, потрібно вказувати повну назву збірника, у відповідному полі, тобто потрібно уточнювати про вид та період часу проведеного заходу.

11. Якщо у бібліографічному описі не передбачено визначення авторів публікації, тоді у поле «Автор» потрібно вносити назви наукових установ організації конференції та адресу електронної пошти.

«Якість метаданих впливає на багато процесів, пов'язаних з використанням ЕБ, наприклад, опис ІО, їх внесення, збереження, ідентифікацію, пошук і доступ» [1]. Таким чином, правильні, точні метадані форми опису ресурсу ЕБ НАПН України

потрібні для правильного, злагодженого функціонування складної і, водночас, гнучкої та мобільної інфраструктури оприлюднення і розповсюдження результатів наукових досліджень в мережі Інтернет. Отже, для підтримки науково-педагогічних досліджень потрібно якісні метадані ресурсів ЕБ.

Список використаних джерел

1. Новицький О.В. Моделі та методи вдосконалення електронних бібліотек засобами семантичного ВЕБу: дис. ... к-та техн. наук: 05.13.06 / Інститут програмних систем, Інститут кібернетики імені В.М. Глушкова . 2019 р. 240с.

2. Duval, E. and Ochoa, X. 2006. Towards automatic evaluation of metadata quality in digital repositories, In Advances in Conceptual Modeling-Theory and Practice, ER 2006 Workshops BPUML, Springer, 372-381.